Preek gehouden in de Bergkerk Den Haag, op 5 maart 2023 door ds. Jan Eerbeek, emeritus hoofdpredikant ministerie Justitie en Veiligheid
Mattheus 17: 1-8, Verheerlijking op de berg. 'God dichtbij zien, horen en voelen'

Lieve mensen, gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Iedere week zit ik aan de telefoon met Diego, die ergens in het land in een gevangenis zit. Hij heeft zich voorgenomen een theologiestudie te gaan beginnen.
Hij weet er al veel van. Over allerlei thema's komen we in gesprek: bijbelverhalen, maar ook over bidden, de vraag 'wie is God?', en ook gaat het over de praktijk van het geloof: hoe ga je met elkaar om? Hij vertelt over de betekenis die de kerkdiensten en de gespreksgroepen voor hem hebben, en ook dat hij meewerkt aan de voorbereiding ervan.
Zelf leer ik ook veel van dit contact, vooral over geloofsbeleving en zingeving in het leven van iedere dag.

Kort voor het gedeelte dat we gelezen hebben, heeft Jezus aan de discipelen gevraagd: 'Wie zeggen de mensen dat ik ben? Wie zeggen jullie dat ik ben?' Simon Petrus antwoordt dan: 'U bent de Messias, de Zoon van de levende God'.
Daarna vertelt Jezus hen over zijn lijdensweg die Hem te wachten staat tot in de dood. Maar Hij zal daar ook uit opstaan. Daarna krijgen Petrus, Johannes en Jacobus vlak voordat de weg van het lijden begint, een intense religieuze ervaring, als een bemoediging voor onderweg. Daarover gaat het schriftgedeelte van vandaag.

Samen met Petrus, Jacobus en Johannes gaat Jezus een berg op. Een hoge berg. De berg is het beeld van dichtbij God komen. God dichtbij zoeken wij ook, of je nou gelovig bent of niet, in een schietgebedje onderweg, of in de crisis. Dan roep je uit de diepte om ontferming.
Op de berg verandert Jezus van gedaante. Zijn gezicht straalt als de zon en zijn kleren worden wit als het licht. Naar zoiets dat oplicht kun je verlangen. Misschien zit je daarom hier wel in de kerk. Thuis.
De discipelen zien Jezus in gesprek met Mozes en Elia. Die symboliseren alle drie een beslissende wending in de geschiedenis.
Mozes en Jezus laten allebei licht van God zien.
Mozes weerkaatst in zijn tijd het licht van God, en Jezus is zélf in persoon het licht van God.
In Hem zien we het nieuwe leven dat ons uit Gods hand tegemoet komt. In Hem breekt God beslissend de toekomst voor ons open. Dat is de beslissende wending.

Met Diego sprak ik op een zondagavond over deze gedaanteverwisseling. Hij vertelde over een ervaring die hij in zijn cel had in een nacht in 2015.
Hij zegt: 'Er verscheen een fel, hemels licht aan mij. Het kwam van buiten door het raam van mijn cel naar binnen, maar het was ook in mijn cel zelf aanwezig.
Ik zag uit dat licht twee handen naar me uitgestrekt met in die handen de tekens van de wonden. Daaruit concludeerde ik dat het Jezus zelf was die in dat licht naar mij toe kwam. Het waren de handen van de levende Jezus. Ik kreeg het gevoel dat mijn verlosser
– hoort u het persoonlijke? – in mijn hart kwam.
Ik voelde het als een bevrijding van mijn verslaving, van alles wat in mijn leven vastgelopen was.
Altijd als God dichtbij komt, zien we in de bijbel verwarring ontstaan. Dat gebeurt ook bij de discipelen. Petrus probeert met wat hij ziet om te gaan.
'Laten we maar een paar tenten opslaan om hier een tijdje te met elkaar zijn.'
Misschien om grip te krijgen op wat hij ervaart en het een plaats te kunnen geven. Misschien wil hij ook het mooie dat hij ervaart wat langer vasthouden om het niet weg te laten glippen. Om een tijdje in het moment blijven. Niet direct over te gaan tot de orde van de dag.
Petrus is nog niet uitgesproken, of de schaduw van een stralende wolk valt over hen heen. Uit de wolk klinkt de stem van God die zegt: 'Dit is mijn geliefde Zoon, in Hem vind Ik vreugde. Luister naar Hem!' De discipelen werpen zich neer en verbergen uit angst hun gezicht.

Zoiets kan jezelf ook overkomen. Diep in je hart verlang je naar licht en naar een stem van iemand anders. En als dat dan komt, kun je er bang voor zijn. Terwijl je hunkert naar een opening, kun je de deur van je hart gesloten houden. Uit angst voor God en angst voor mensen, kun je geblokkeerd raken. Jezelf isoleren. Verbergen.

Jezus ziet zijn weggekropen discipelen. En dan staat er iets heel moois: Jezus komt dichterbij. Hij raakt hen aan en Hij zegt: 'Sta op. Jullie hoeven niet bang te zijn'. Mooi die trits: dichterbij komen, aanraken, de angst proberen weg te nemen. Langzaam vertrouwen opbouwen, voeg ik eraan toe.
Luister naar Hem, zegt God uit de wolk. Dat Griekse woord luisteren / akouo heeft de klank van volgen.
Volg Hem, ga met Hem mee. Als volgelingen van Jezus mogen we mensen opzoeken in vreugde, dichtbij hen komen. Genadevolle toewending.
Hen aanraken. Hen in hun angst nabij zijn. Zoeken naar openingen waardoor iets van de vreugde van God in hun leven binnen kan komen. En misschien daardoor iets van de angst verminderen.
In dat dichterbij komen van Jezus veren ze op en kijken ze op. En ze zien Jezus weer alleen en in zijn aardse gestalte.
Diego zei: 'In mijn licht-ervaring veranderde mijn leven. Ik zag ik welke weg ik moest verlaten en welke weg ik op moest gaan. Die weg raakte zo verankerd in mijn ziel, dat ik mijn hele leven aan Jezus wilde geven. Zo ben ik heel bewust christen geworden. In 2020 ben ik gedoopt.'

Wat op de berg gebeurde is voor de discipelen een bemoediging om overeind te blijven op de lijdensweg. Er wordt – zo las ik ergens – in hun ervaringswereld vooruitgegrepen op Pasen. En ze krijgen Jezus niet alleen in zijn aardse menselijke gestalte te zien, maar ook in zijn hemelse gestalte. Als Jezus alleen maar een aardse gestalte had, zou Hij in de diepte van de menselijke nood geen nieuw perspectief kunnen scheppen. Dat nieuwe perspectief kan alleen ontstaan als God zelf licht schept. Net zoals Hij dat bij de schepping heeft gedaan, toen Hij licht schiep in de chaos en in de duisternis.

Hoe kan ik iets van God ervaren? wordt mij vaak gevraagd. Je mag iets van God ervaren, van zijn genadevolle toewending naar jou, je bent geliefd, van zijn solidariteit in het lijden en van zijn opstanding.
Dat kan zomaar in je leven van iedere dag, onder een heldere hemel aan het strand, in een kerk, een kapelletje, in een preek, in een lied, in een gebed. In deze icoon die hier staat als een presentie van God in ons midden.
Ik kreeg hem zomaar van iemand bij wie ik op bezoek was geweest. Hij staat in onze huiskamer. Ik wil hem nooit meer kwijt. Dat heldere wit van Christus straalt me iedere dag tegemoet als een teken van hoop.
Iets van God ervaren kun je ook in een mens die medemens wordt. Iemand die doet als Jezus.

Zo ving ik vele jaren geleden toen ik nog in de gevangenis werkte een glimp van God op in een oude vrouw. Ik liep op de binnenplaats van het Huis van Bewaring aan de Van Alkemadelaan om naar buiten te gaan.
De grote poort van het Huis van Bewaring ging even een klein stukje open. De oude vrouw kwam naar binnen, aan de arm van een jonge vrouw. Diep gebogen sleepte ze zich voort.
Een getekend gezicht. Ze was ondanks alles opgestaan en op weg gegaan.
Ik herkende haar als de moeder van een van mijn gedetineerden. Ze had vanaf de bushalte een heel stuk moeten lopen langs de muur om bij haar zoon op bezoek te komen. Mooi dat u hier bent, zei ik.
Wel zwaar, hè. Ja, zei ze. Ik kan bijna niet meer op m'n benen staan.
En toch bent u gekomen. Ja, zei ze. Het is toch je kind.
Even zag ik tegen de achtergrond van de geopende poort van de van Alkemadelaan de hemel geopend.
Het beeld van die moeder is mij altijd bijgebleven, als een icoon.
Door haar liefde en ook door wat ze zei: Het is toch je kind.

Je hoeft niet bang te zijn. Je kunt je laten bemoedigen door het licht van God dat in Jezus in ons midden opgaat. Dat is vreugdevol licht, licht van toekomst, licht van hoop.
Diego zag in zijn cel de naar hem uitgestoken gewonde handen van Jezus. De opgestane kwam zijn leven binnen. En dat schiep in hem een diepgeworteld levensvertrouwen.
Dag in dag uit mogen we God vragen dichtbij ons te komen met woorden uit dat lied dat Warner nu gaat spelen: Stay with me till the morning. Een melodie van Mozart.
Blijf bij mij tot de morgen. Tot op de grote morgen als alle tranen van de ogen zullen zijn afgewist.

In de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest,
amen.